

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЧНИЙ
 Кафедра біології лісу, мисливствознавства та іхтіології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан біологічного факультету

_____ Л.О. Омелянчик

«__» _____ 2017 р.

Техніка та методи розведення дичини

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 205 Лісове господарство

(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма _____

(назва)

Укладач: доц., к.с/г наук, Гальчинська І.А.

Обговорено та ухвалено
 на засіданні кафедри біології лісу,
 мисливствознавства та іхтіології
 Протокол № __- від «__» ____20__ р.
 Завідувач кафедри біології лісу,
 мисливствознавства та іхтіології

 (підпис)

В.І. Домніч
 (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
 факультету біологічного

Протокол № __- від «__» ____20__ р.
 Голова науково-методичної ради
 біологічного факультету

 (підпис)

В.В. Перетяцько
 (ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	<i>Вибіркова</i> (цикл дисциплін за вибором навчального закладу)	
Загальна кількість годин – 120 год.	Спеціальність 205 Лісове господарство	Рік підготовки:	
		3 -й	-
	Освітня програма Лісове і садово-паркове господарство	Лекції	
		12 год.	4 год.
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 2 год	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лабораторні	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		98 год.	112 год.
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/ 1,45

для заочної форми навчання – 1/ 14

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Техніка та методи розведення дичини» є надання студентам комплексу теоретичних та практичних знань щодо техніки, методів розведення дичини та звірівництва як галузі мисливського господарства, що займається штучним розведенням тварин для відтворення та поповнення мисливської фауни, збереження рідкісних та зникаючих видів у сучасних умовах трансформованих антропогенних угідь; формування навичок та вмій щодо методів організації дичорозвідних господарств, утримання птахів в штучних умовах, вирощування молодняка.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Техніка та методи розведення дичини» є надання студентам комплексу теоретичних та практичних знань щодо екологічного обґрунтування необхідності штучного розведення дичини; організації дичеферм; вибіру об'єкту та системи утримання дичини на фермі; зоотехнічних основ штучного розведення дичини; поняття батьківського поголів'я; вирощування молодняка; хвороби тварин; розрахунків обсягів потужності дичоферм.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей), які характеризуються:

- базовими знаннями в загальних питаннях штучного розведення дичини;
- здатністю застосовувати знання в практичних питаннях штучного розведення дичини;
- здатністю знаходити, аналізувати і обробляти науково-технічну інформацію в відтворенні об'єктів дикої природи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- особливості біології основних об'єктів дичеозведення та звірівництва;
- особливості розведення основних об'єктів дичерозведення;
- організацію дичеферм;
- економічні особливості організації штучного розведення дичини;
- найважливіші поняття зоотехнії;
- умови утримання батьківського поголів'я;

вміти:

- складати раціони для різних видів і вікових груп тварин й птахів;
- робити бонітування поголів'я;
- проводити адаптаційні заходи по випуску в угіддя штучно вирощених тварин й птахів.

Мати навички розрахунків обсягів потужності дичеферм; орієнтовних обсягів виробничих площ господарства; потреб господарства в кормах та обладнанні, в робітниках.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Техніка та методи розведення дичини» є складовою варіативної частини навчального плану. Програма курсу базується на знаннях щодо особливостей методів та техніки розведення тварин, способів їх розведення в штучних умовах, раціонального використання різних типів угідь, як місць мешкання тварин та птахів, проведення профілактичних засобів щодо хвороб мисливських тварин та методів їх профілактики. Програма курсу спрямована на опанування студентами необхідних знань, вмій та навичок щодо методів штучного розведення тварин, як форми охорони, збагачення та відтворення представників мисливської фауни, які є базовими для подальшого вивчення дисциплін «Звірівництво», «Розведення та селекція мисливських тварин», «Дичорозведення та звірівництво», «Правові та організаційні основи мисливського господарства», «Мисливське впорядкування» тощо. Тому програма курсу «Техніка та методи розведення дичини» тісно пов'язана з дисциплінами циклів природничо-наукової та професійно-практичної підготовки, які в майбутньому використовують у практиці.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні питання щодо техніки розведення дичини

Тема 1. Загальні уявлення про штучне розведення дичини та історія його розвитку

Предмет, завдання, зміст штучного розведення дичини. Характеристика штучного розведення дичини. Історичний огляд розвитку штучного розведення дичини. Екологічне обґрунтування необхідності штучного розведення дичини.

Тема 2. Організація дичеферми

Економічні особливості організації штучного розведення дичини. Підходи до класифікації дичеферм. Основні засоби дичеферм. Оборотні засоби дичеферм. Витрати дичеферм. Економіка мисливського господарства. Дичеферма як виробниче господарство. Споруди дичеферми. Вибір об'єкта та система утримання дичини на фермі.

Тема 3. Зоотехнічні основи штучного розведення дичини

Найважливіші поняття зоотехнії. Уявлення про кормові раціони. Нормування поживних речовин у кормових раціонах. Енергетичне нормування. Санітарне – гігієнічне забезпечення виробничого циклу на дичефермі.

Розділ 2. Методи штучного розведення дичини

Тема 4. Батьківське поголів'я

Умови утримання батьківського поголів'я. Годування батьківського поголів'я. Розведення тварин. Особливості розведення ссавців.

Тема 5. Інкубація

Облаштування інкубаторію. Анатомічні особливості утворення яйця в тілі птаха. Основні фізико – хімічні властивості яйця. Збирання, дезінфекція, зберігання та транспортування яєць. Загальна характеристика інкубаторів. Функціональні характеристики інкубаторів. Режими інкубації та дія різних факторів. Найважливіші етапи розвитку ембріона птахів.

Тема 6. Хвороби тварин

Загальні уявлення про паразитів. Поняття про інфекцію. Уявлення про інвазію. Найважливіші вірусні захворювання тварин. Бактеріальні захворювання. Інвазійні захворювання тварин.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	лабор-ні	сам. роб.		лекції	лабор-ні	сам. роб.
Розділ 1. Загальні питання щодо техніки розведення дичини								
Тема 1. Загальні уявлення про штучне розведення дичини та історія його розвитку	12	2	-	18	16	1	-	15
Тема 2. Організація дичеферми	12	2	-	18	17	1	1	15
Тема 3. Зоотехнічні основи штучного розведення дичини	14	2	2	18	17	1	2	14
Разом за розділом 1	38	6	2	54	50	3	3	44
Розділ 2. Методи штучного розведення дичини								
Тема 4. Батьківське поголів'я	16	2	4	16	19	2	2	15
Тема 5. Інкубація	14	2	2	14	16	-	1	15
Тема 6. Хвороби тварин	14	2	2	14	16	1	-	15
Разом за розділом 2	44	6	8	44	51	3	3	45
Усього годин	120	12	10	60	120	8	8	104

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальні питання щодо техніки розведення дичини		
1	Загальні уявлення про штучне розведення дичини та історія його розвитку	2
2	Організація дичеферми	2
3	Зоотехнічні основи штучного розведення дичини	2
Розділ 2. Методи штучного розведення дичини		
4	Батьківське поголів'я	2
5	Інкубація	2
6	Хвороби тварин	2
Разом		12

6. Теми лабораторних занять

	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальні питання щодо техніки розведення дичини		
1	Загальні уявлення про штучне розведення дичини та історія його розвитку	-
2	Організація дичеферми	-
3	Зоотехнічні основи штучного розведення дичини	2
Розділ 2. Методи штучного розведення дичини		
4	Батьківське поголів'я	4

5	Інкубація	2
6	Хвороби тварин	2
<i>Разом</i>		<i>10</i>

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<i>Розділ 1. Загальні питання щодо техніки розведення дичини</i>	
1	Загальні уявлення про штучне розведення дичини та історія його розвитку	18
2	Організація дичеферми	18
3	Зоотехнічні основи штучного розведення дичини	18
	<i>Розділ 2. Методи штучного розведення дичини</i>	
4	Батьківське поголів'я	16
5	Інкубація	14
6	Хвороби тварин	14
<i>Разом</i>		98

Індивідуальне завдання

Відповідно до освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки бакалаврів із дисципліни індивідуальна робота є невід'ємною складовою навчального процесу, під час виконання, якого студент має проявити знання теоретичних положень та виявити набуті практичні навички.

Індивідуальне завдання це письмова робота, яка виконується студентами впродовж семестру. Кожний студент виконує свій варіант роботи. Варіанти індивідуальних завдань розміщено в системі електронного контенту moodle.

10. Види контролю і система накопичення балів

Визначення рівня знань, умінь і навичок засвоєних студентом з навчальної дисципліни здійснюється у формі поточної та підсумкової атестації.

Поточна атестація – орієнтований на визначення рівня оперативного засвоєння студентами змістового модуля – розуміння і запам'ятовування навчального матеріалу. Виконання студентом завдань поточного контролю є обов'язковим етапом вивчення дисципліни.

Формами поточного контролю з навчальних занять є: складання студентами тестів із певної теми; усне опитування під час проведення практичних занять, перевірка і захист практичних робіт.

Підсумкова атестація – комплексне оцінювання якості засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу навчальної дисципліни визначається як сума балів на підставі результатів усіх контрольних заходів, що передбачені навчальним планом за весь термін викладання дисципліни.

Формами підсумкового контролю з навчальних занять є: захист індивідуального завдання; складання (заліку).

Результати поточної та підсумкової атестації доводяться до відома студентів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни вважається остаточною та вноситься у Додаток до диплома.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100(відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89(дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84(добре)		
D	70 – 74(задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69(достатньо)		
FX	35 – 59(незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34(незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Розподіл балів, які отримують студенти за системою накопичення.

№ п/п	Види контрольного заходу / кількість контрольних заходів / кількість балів	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Підготовка завдань лабораторної роботи	8	3	24
2	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу <i>Розділ 1</i> (проводиться по завершенню вивчення Теми 1 в письмовому вигляді).	1	0-18	18
3	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу <i>Розділ 2</i> (проводиться по завершенню вивчення Теми 6 в письмовому вигляді).	1	0-18	18
4	Індивідуальне практичне завдання	1	20	20
	Контрольне тестування за вивченим матеріалом курсу (проводиться по завершенню вивчення курсу в письмовому вигляді)		20	20
Усього		14		100

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Терміни заходів поточної атестації:

1. складання тестів із певної теми – впродовж тижня напередодні практичного заняття;
2. перевірка і захист практичних робіт – впродовж тижня після практичного заняття;
3. письмові контрольні роботи із кожного контрольного модулю – впродовж тижня певної атестації.

Результат виконання і захисту практичних робіт оцінюється окремо за такою шкалою:

- 3 бали – всі завдання певної роботи виконані повністю без помилок; студент демонструє всебічне системне і глибоке знання програмного матеріалу; засвоєння ним основної й додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками передбаченими програмою дисципліни; вміння використовувати їх для вирішення типових і нестандартних практичних ситуацій; виявляє творчі здібності у розумінні, викладі та використанні навчального матеріалу;
- 2 балів – завдання певної роботи виконані без суттєвих помилок, студент демонструє володіння знаннями основного програмного матеріалу, засвоєння інформації у межах лекційного курсу; володіння необхідними методами та методиками передбаченими програмою; вміння використовувати їх для вирішення типових практичних ситуацій, припускаючись окремих незначних помилок;
- 1 бал – більше 30 % завдань певної роботи виконані частково або не вірно; студент демонструє значні прогалини у знаннях основного та обізнаний із деякими поняттями програмного матеріалу, методи та методиками передбачені програмою дисципліни використовуються не вірно. Виконання роботи не зараховується і повертається студенту на доопрацювання.

Результат виконання письмових контрольних робіт оцінюється за такою шкалою:

- 13-15 балів – студент самостійно виконує не менше 90% завдань; письмова робота оформлена акуратно та у відповідності з вимогами;
- 10-12 балів – студент самостійно виконує не менше 60% завдань;
- 6-9 балів – студент самостійно виконує не менше 30% завдань;
- 0-5 балів – студент самостійно виконує близько 10% завдань.

Складання тестів (оцінювання автоматичне у системі moodle)

- 0-15 балів – тест із кожної теми та контрольної роботи складається з завдань двох видів.
- Завдання першого виду* (вибір із множини) передбачають одну або декілька правильних відповідей. За правильне виконання завдання студент отримує 1 бал. Якщо студент: а) позначив неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначив два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначив тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначив більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначив жодного варіанта відповіді взагалі, завдання вважатиметься виконаним не правильно. У такому випадку студент отримає 0 балів.
- Завдання другого виду* (встановлення відповідності) передбачають встановлення відповідності між наданими підписами та позначення на представленою картинку. За правильне виконання завдання студент

отримує 1 бал, як що студент позначив 2-3 відповідності правильно він отримує 0,5 балу. У випадку коли позначено менше 2-х відповідностей завдання вважатиметься виконаним не правильно, студент отримує 0 балів.

Підсумкова атестація – (залік) (40 балів) складається із суми балів за результатами оцінювання індивідуальної роботи студентів (20 балів) та тестової контрольної роботи (20 балів).

Терміни заходів підсумкової атестації:

1. індивідуальна робота	– до початку тижня другої атестації;
2. тестова контрольна робота (складання заліку)	– впродовж тижня другої атестації. (відповідно графіку залікової сесії)

Результат виконання індивідуальних робіт оцінюється за такою шкалою

18-20	– студент самостійно виконав понад 90% завдань. Під час виконання роботи студент продемонстрував глибокі знання з дисципліни та вміння чітко викладати власні думки; дав вичерпні, аргументовані та цілісні відповіді на всі запитання роботи. Робота оформлена акуратно, у відповідності з вимогами;
15-17	– студент виконав не менше 90% завдань, достатньо грамотне виконав завдання роботи; присутні декілька (1-3) несуттєві (непринципові) помилки; у цілому робота оформлена акуратно, але наявні незначні неточності в оформленні роботи;
11-14	– студент виконав завдання не в повному обсязі, але не менше 70%. Студент виявив знання й розуміння основних положень дисципліни, продемонстрував недостатньо добре володіє матеріалом; завдання виконав неповно, непослідовно; наявні неточності та помилки в оформленні роботи;
0-10	– студент виконав понад 50% завдань. Студент припустився принципових помилок при розв'язанні завдань. Робота оформлена зі значними порушеннями вимог. Необхідна досконала переробка роботи.

Складання тестів (20 балів, оцінювання автоматичне у системі moodle)

Тест підсумкової атестації складається з завдань трьох виду.

Завдання першого виду (вибір із множини) передбачають одну або декілька правильних відповідей. За правильне виконання завдання студент отримує 1 бал. Якщо студент: а) позначив неправильний(і) варіант(и) відповіді(ей); б) позначив два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний; в) позначив тільки один варіант відповіді, навіть якщо він є правильним; г) позначив більше одного варіанту відповіді, серед яких є правильні і неправильні варіанти відповідей, д) не позначив жодного варіанта відповіді взагалі, завдання вважатиметься виконаним не правильно. У такому випадку студент отримує 0 балів.

Завдання другого виду (встановлення відповідності) передбачають встановлення відповідності між наданими підписами та позначення на представленому рисунку. За правильне виконання завдання студент отримує 1 бал, як що студент позначив 2-3 відповідності правильно він отримує 0,5 балу. У випадку коли позначено менше 2-х відповідностей завдання вважатиметься виконаним не правильно, студент отримує 0 балів.

Завдання третього виду (коротка відповідь) передбачають надання студентом точної короткої відповіді, або доповнити зміст завдання (доповнення повинно бути стислим 1-3 слова). За правильне виконання завдання студент отримує 1 бал.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Архипчук В. А. Принципы искусственного разведения и устройство шедов для содержания зайца-русака (*Lepus europaeus*) // Эколого-морфологические особенности животных и среда их обитания: сб. научн. тр. / В. А. Архипчук. - К.: Наукова думка, 1981. - С. 3-6.
2. Брандш Х. Разведение, содержание и кормление птицы / Х. Брандш, Х. Неймейстер, Х. А. Фрейе и др.; пер. с нем. В. А. Бесхлебнова, Г. А. Евлентьевой. - М.: Колос, 1972. - 500 с.
3. Валькович В. М. Интродукция искусственно выращенной пернатой дичи (кряква, фазан, серая куропатка): методические рекомендации / В. М. Валькович. - М., 1986. - 20 с.
4. Габузов О. С. Зоокультура: учебное пособие / Олег Семенович Габузов. - М.: ФГОУ ВПО МГАВМиБ им. К. И. Скрябина, 2003. - 210 с.
5. Горбань М. І. Епізоотологія з мікробіологією / М. І. Горбань. - К.: Вища школа, 1989. - 308 с.
6. Дичефермы и зоопитомники: сборник научных трудов ЦНИЛ Главохоты РСФСР. - М., 1991. - 180 с.
7. Искусственное разведение кряквы / под ред. О. С. Габузова. - М., 1986. - 90 с.
8. Искусственное разведение фазанов / под ред. О. С. Габузова. - М., 1987. - 140 с.
9. Искусственное разведение канадской казарки / под ред. О. С. Габузова. - М., 1990. - 89 с.
10. Корж О. П. Основы паразитологии: навчальний посібник / О. П. Корж, Н. І. Лебедева, Н. В. Воронова, В. В. Горбань. - Суми: Університетська книга, 2009. - 270 с.
11. Нанос В. Р. Методические рекомендации по кормлению серых куропаток на дичефермах / В. Р. Нанос, А. Ю. Максимова. - М., 1986. - 44 с.
12. Нормативные требования на инкубационные яйца и суточный молодняк охотничьего фазана / О. С. Габузов, В. П. Юрченко, В. С. Иванова, Н. Н. Трошкина. - М., 1987. - 4 с.
13. Третьяков Н. П. Инкубация с основами эмбриологии / Н. П. Третьяков, Б. Ф. Бессарабов, Г. С. Крок. - М.: Агропромиздат, 1990. - 190 с.
14. Флинт В. Е. Методические рекомендации реинтродукции куланов / В. Е. Флинт, А. Ф. Ковшарь, О. Б. Переладова, Д. А. Бланк. — М., 1988. - 36 с.
15. Флинт В. Е. Стратегия сохранения редких видов в России: теория и практика / Владимир Евгеньевич Флинт. - М.: Геос, 2000. - 328 с.

Додаткова:

1. Бевольская М.В. Разведение страусов в неволе. - Аскания-Нова: Биосферный заповедник «Аскания-Нова», 2000. - 78 с.
2. Бондаренко В. Д. Біотехнія навч. посібник. - Ч. 1; - Львів: ІЗМН, 1998. - 203 с.
3. Бондаренко В. Д. Біотехнія навч. посібник. - Ч. 2; - Львів: ІЗМН. 2001. - 203 с.
4. Владимиров Ю. Н. Справочник по инкубации яиц. - М.: Колос, 1983, - 175 с.
5. Злочевская К. В., Пенионжкевич З.З., Шаханова Л. В. Разведение и племенное дело в птицеводстве. Справочник. - М.: Колос, 1984. - 343 с.
6. Искусственное разведение кряквы. Методические рекомендации. / Под ред. канд. биол. наук. О.С. Габузова. - М.: Главохотм РСФСР, 1986. - 90 с.
7. Искусственное разведение фазанов. (методические рекомендации) / Под ред. канд. биол. наук. О.С. Габузова. - М.: ЦНИЛ Главохотм РСФСР, 1987. - 141 с.
8. Кормлений птицы: Справочник / В.Н. Агеев, И.А. Егоров, Г.М. Окоделош, П.Н. Паньков. - М.: ВО «Агропромиздат», 1987. - 192 с.
9. Охотоведение; учебник / В.С. Романов, П.Г. Козло, В.И. Падайга. - Минск: Тесей, 2005. - 448 с.
10. Писарева М.Д., Афанасьев Г.Д. Перепеловодство. - М.: Росагропромиздат, 1989. - 103 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/> – Законодавство України
2. <http://pzf.menr.gov.ua> – Природно-заповідний фонд України
3. <http://biomon.org> – Моніторинг біорізноманіття в Україні
4. <http://nature.land.kiev.ua> – Природа України

